

Рута

Що може допомогти у скрутній ситуації? Тільки любов. Вона надає сили для боротьби та рятує від зневіри. А іноді навіть творить чудеса.

У далекому 1991-му киянин Андрій Литвин служив у Вільнюсі і брав участь у штурмі Телецентру як радянський солдат. У 2014-му він знову став учасником революційних подій, але тепер уже як захисник української незалежності. І, на відміну від товаришів, він не лізе у сутички з силовиками — адже сам колись був у їхній ролі. Проте все змінюється у мить, коли пропадає зв'язок із дочкою Рудою, яка працює в бібліотеці Майдану. Український Дім захоплюють «беркутівці». І Андрій вирушає на пошуки дочки у всіх найгарячіших точках спекотної ночі з 18 на 19 лютого 2014 року.

Разом із жменькою майданівців він захищає барикади, водночас розшукуючи дочку, коли раптом його дістає минуле — Вільнюс 91-го і литовська студентка Рута, в яку він, сержант Литвин, колись був закоханий...

Нова книга Братів Капранових, як завжди, стане для вас приємним відкриттям.

БРАТИ КАПРАНОВИ

ЗЕЛЕНИЙ
ПЕС

НОРА
ДРУК

Брати Капранови

Рута

Роман

Серія «День Європи»

Повне або часткове копіювання тексту твору, переклад, розміщення твору або його перекладів на сайтах та інших Інтернет-ресурсах, будь-яке інше його використання без письмового дозволу правовласника ТОВ «Видавництво «НОРА-ДРУК» суворо заборонені. Порушення заборони тягне за собою відповідальність згідно із чинним законодавством.

ISBN 978-966-688-062-1 (EPUB) © Нора-Друк, 2020.

Що може допомогти у скрутній ситуації? Тільки любов. Вона надає сили для боротьби та рятує від зневіри. А іноді навіть творить чудеса.

У далекому 1991-му киянин Андрій Литвин служив у Вільнюсі і брав участь у штурмі Телецентру як радянський солдат. У 2014-му він знову став учасником революційних подій, але тепер уже як захисник української незалежності. І, на відміну від товаришів, він не лізе у сутички з силовиками — адже сам колись був у їхній ролі. Проте все змінюється у мить, коли пропадає зв'язок із дочкою Рутою, яка працює в бібліотеці Майдану. Український Дім захоплюють «беркутівці». І Андрій вирушає на пошуки дочки у всіх найгарячіших точках спекотної ночі з 18 на 19 лютого 2014 року.

Разом із жменькою майданівців він захищає барикади, водночас розшукуючи дочку, коли раптом його дістає минуле — Вільнюс 91-го і литовська студентка Рута, в яку він, сержант Литвин, колись був закоханий...

Нова книга Братів Капранових, як завжди, стане для вас приємним відкриттям.

Серія заснована в 2005 році.

ISBN 966-8321-75-8 (серія)

ISBN 978-966-688-053-9 (Палітурка)

ISBN 978-966-688-062-1 (EPUB)

Оригінал-макет обкладинки: Альона Шум.

Ствол автомата смикався, викидав кулю, і вона летіла, розрізаючи повітря та залишаючи за собою порожнечу, немовби стискала простір, який поступово перетворювався на міцну прозору стіну, і сподіватися випадало тільки на цю стіну, бо наздогнати кулю Андрій не міг. Він біг слідом, знову і знову силуєчись зловити її рукою, але прудкий шматочок металу завжди випереджав його на мить. Андрій легенями відчував вакуум, що залишався у кільватері, він не міг вдихнути у сухому, колючому вакуумі, але напружував усі сили та біг вперед, сподіваючись зупинити швидко кулю. Десь позаду голосно реготав сержант Козлов, і від його сміху простір попереду раптом вкривався чорними розколинами, а потім розсипався на порох разом із камерою сивого оператора та дівчиною Руютою, що стояла за нею. Андрій кричав, роздираючи сухе горло, проте жоден звук не виходив назовні, залишаючи біль і розпач всередині, у глибинах підсвідомості.

На цьому місці він завжди прокидався, знесилений та пригнічений, і довго лежав, втупившись у стіну. Дружина останні роки навіть припинила розпитувати «що тобі наснилося?» — чи то просто звикла, а чи то модний психолог, до якого вона вчашала, пояснив їй важливість особистого простору в подружньому житті і переконав залишити у розпорядженні чоловіка хоч би шматочок ліжка. Втім, зараз особистий простір Андрія розширився на всю спальню, бо перед Водохрещем дружина поїхала до мами на Кубань і вже місяць залишалася там, не насмілюючись повернутися у революційний Київ з його барикадами, димом від спалених покришок та людьми у будівельних касках. Звідти все це, мабуть, виглядало апокаліпсисом, утім, кияни, які переживали вже не перший Майдан, швидко призвичаїлися до маленьких незручностей, як-от перекритий Хрещатик, центральний Маріїнський парк, повний п'яних гопників, показова відстороненість міліції. Вони навчилися нових правил безпеки, засвоїли об'їзні шляхи і навіть взяли самотужки регулювати дорожній рух на перехрестях — а що робити, коли всі сили правоохоронних органів було зосереджено в урядовому кварталі для захисту влади від громадян.

Користуючись звільненим дружиною простором у ліжку, Андрій перевернувся на спину і ліг, широко розкинувши руки. Висока біла стеля перед очима одразу повернула його у реальність, а розкинуті руки дали можливість глибше вдихнути.

Тривожні сни зазвичай приходили взимку — немовби відзначаючи річницю далекого дев'яносто першого, коли він був молодим, носив форму радянського солдата, а тому мав коритися наказам і не міг впливати на серйозні події. «Міг-міг, — рипів у відповідь противний голос другого «я». — Хоч себе не дури», — але Андрієві зазвичай вдавалося зупинити його за допомогою холодної води, вихлюпаної на обличчя та карк у ванній кімнаті.

От і цього разу холодна вода зробила свою справу — противний голос утомився, тонус шкіри підвищився, а свідомість прояснилася. Одягнувши халат, Андрій вийшов на кухню, де порядкувала дочка.

— Доброго ранку, Рута! — сказав він цілком бадьорим голосом, однак рідну дочку не обдуриш.

— Привіт, татку. Чого ти як з хреста знятий?

Вона цьомнула його у щоку і рефлекторно напружила губи, певно, поколовшись об триденну щетину.

— Нічого страшного. Просто тривожні сни, — запевнив він.

— А я тобі казала, що дві зміни, на роботі та на Майдані — це перебір. Сідай до столу. Ти зовсім себе не бережеш.

Ім'я для дочки Андрій вибрав сам, користуючись тим, що дружина, втомлена пологами, не пішла з ним записувати дитину. Отам, у РАЦСі, на запитання жіночки-реєстратора про ім'я для новонародженої Андрій і видихнув: «Рута». Потім був конфлікт з дружиною, яка мріяла назвати дочку на честь своєї мами, за традицією «перша дочка — на бабусю». «Якби така традиція й справді існувала, то тебе назвали би якою-небудь Параскевою чи Теклею», — сказав він дружині і врешті-решт переконав. Бо Рута для українців — не аж яка екзотика. І в кожному разі краще за вічних Світлан чи Наталь, які панують не лише у паспортах, але й у назвах перукарень та кафе. А разом із прізвиськом — Рута Литвин — взагалі звучить класно. Звісно жінки схильні міняти навіть найкрасивіші прізвиська, але до цього час ще є.

Андрій сів до столу, посунув до себе тарілку з омлетом і взявся за виделку.

— Хіба хочеш? Мусиш, — сказав він, усміхнувшись.

— Взяв би ти відпустку, — Рута відрізала два шматочки хліба і сіла біля порожнього краю столу. Вона, певно, вже поснідала.

— Відпустку на роботі? — уточнив Андрій.

— Ну не на Майдані ж, — знизала плечем дівчина.

Із найперших днів він шукав в обличчі доньки рис, які б нагадували ту Руту, дівчину з Вільнюського телебачення, портрет якої і досі висів на стіні його робочого кабінету, але не знаходив — та й звідки ж їм було взятися? Художня уява не має впливу на генетику. Дівчина росла точною копією своєї мами, що було цілком логічно і, до речі, зовсім не погано, тому що та у молодості була красунею, бо інакше чому б він одружився?

— Ну добре, я візьму відпустку, — погодився Андрій. — А на скільки? На місяць? На два? На три? Скільки ще це буде тягнутися? — він кивнув на екран телевізора, який без звуку показував трансляцію з Майдану: намети, барикади, прапори та люди у будівельних касках, які копалися серед усіх цих декорацій, викликаючи відчуття несправжності та якоїсь театральної навмисності.

Рута супроводила поглядом батьковий рух і зітхнула:

— Ти на себе подивися.

Андрій відклав виделку:

— Ручочко, я тебе дуже люблю. Але це вже не з твого репертуару, це з репертуару твоєї мами.

Дівчина засміялася:

— Ну, у мами зараз зовсім інший репертуар. Вчора телефонувала і розповідала мені про бойовиків з Литви, які у нас тут воюють.

— Російське телебачення — безглузде та безжальне, — одразу діагностував хворобу Андрій.

Зараз Рута була приблизно у тому ж віці, що й він, коли служив у Литві, і юнацьку привабливість у її обличчі потроху заступала жіноча певність. Це складне випробування для батька — бачити, як твоя донечка перетворюється на дорослу сексуальну жінку. Ти мимоволі починаєш ревнувати її до всього світу і до неї вчорашньої з пухкими губками та малючими перетяжечками на пальчиках, відчуваєш необхідність відгородити її від ворожого та агресивного світу і водночас розумієш, що вона дасть ради йому значно краще за тебе.

— До речі, — Андрій відігнав від себе зайві думки. — Мама говорить правду. Я колись служив у Литві. Зараз — тут на Майдані. Ну чим не бойовик? — хихотнув він.

— Еге, тобі смішно, а вона мені голову пробила. Каже, що на Майдані тут усі на наркотиках, і щоб я тікала до неї. Я питаю, що мені

робити в Росії? А вона: заміж вийдеш, тут, на Кубані, повно українців, якщо ти вже така патріотка.

— Телевізор, — повторив свій діагноз Андрій.

Рута гаряче кивнула:

— Я їй так і сказала. Виявляється, це бабуся весь день дивиться, а потім переповідає їй те, що побачила.

А й справді, що може думати про Київ людина, яка не має інших джерел інформації окрім старозавітного радянського, а нині російського телебачення. Навіть інтернетом не користується, не кажучи вже про спілкування з людьми, які цей самий Майдан бачили на власні очі — адже таких на Кубані немає. Ну а те, що Росія намагається залякати своїх громадян українським Майданом, щоб таким чином уникнути свого — це факт, і телевізору там відведена роль замітника реальності.

— Ти ж знаєш бабуся, — Рута зверхньо, по-жіночому смикнула плечиком і Андрій відзначив про себе цей рух.

— Слава Богу, не знаю, — покрутив головою він. — У ті далекі часи, коли ми жили разом із твоєю бабуся, вона такою не була.

— А якою? — уточнила дочка.

— Приблизно такою, як твоя мама зараз, — Андрій посміхнувся.

Рута глянула на нього і знову смикнула плечем. «Це вже до мене», — зрозумів Андрій.

— Тату, — повчально підняла палець донька. — Психологи не радять долучати дітей до подружніх конфліктів, ти що, не в курсі?

Вона вміла іноді бути дуже колючою, і в такі моменти Андрій трохи побоювався її. Адже діти у родинному спілкуванні мають вирішальну перевагу — батьки їм потрібні менше, ніж вони батькам. І тому підсвідомо шантажують самою можливістю спілкування. Коли щось не так — можуть просто вийти з кімнати, і мордуйся потім, як дурень, шукай можливостей для контакту. Бо різкі рухи, як-от підвищення тону чи тиск авторитетом, можуть призвести до розриву останніх тоненьких ниточок, що поєднують родину. І хоч Рута вже пройшла найкритичніший період юнацьких криз, Андрій досі поведився з нею обережно, немовби у війську на заняттях із саперної справи. Що поробиш, виховувати дочку — справа нелегка, це вам підтвердить будь-який батько.

— Та Бог із ними, тобто з нами, — Андрій відсунув порожню тарілку. — Ти коли сьогодні на Майдан?

Рута підвелася, забрала посуд і склала його у раковину:

— А просто зараз. У нас до бібліотеки вчора багато книжок принесли, треба допомогти розібрати.

У складній системі революційного Майдану Рута посідала неоковирну посаду — завідувачки бібліотекою. Бібліотека на Майдані являла собою феномен, зрозуміти який було неможливо. З одного боку, логічно. Люди там здебільшого тиняються без діла, тому можливість почитати книжку не є зайвою. А з іншого — ви десь чули, щоб революціонери організовували бібліотеки? Згадайте хоч би знамениту картину «Свобода на барикадах», яку французи колись малювали на своїх франках, — чи повірили б ми у бойовий запал парижан, якби замість напівоголеної дівчини з прапором там був зображений ботан з бібліотеки?

— Книжок привезли, — пробуркотів Андрій. — Чогось я не розумію в нашій революції. Пісні співаємо. Книжки читаємо.

Рута натиснула кнопку кавової машини й обернулася до батька, спершись стегном на стіл. Фігурка у неї була рельєфна, мабуть, що й краща, ніж у мами в її віці. «Це твоя дочка, зупинися», — противно зарипів у голові голос. Ну що тут поробиш? Неможливо ж ігнорувати сексуальність доньки, а з іншого боку й оцінювати її не можна. От уже ці дочки!

— А що поганого у книжках? — запитала Рута, дочекавшись, поки машина відшумить та вилле порцію еспресо у чашку, а тоді граційним рухом поставила каву перед батьком. — По-твоєму, на барикадах краще бухати?

— Та ні, не краще, — сказав Андрій, кивком подякувавши за каву. — Це абстрактне міркування. Я й сам грішний, жодного разу у «беркутів» каменем не кинув. Але ніколи не думав, що більшість революціонерів буде такими, як я.

Рута не відповіла, а натомість мовчки вийшла з кухні, похитуючи стегнами, і Андрій знову відчув незручність, спостерігаючи за нею.

— Там сьогодні наступ планується, — гукнув він услід.

— Мирний, — уточнила Рута з кімнати.

— Не вірю я в мирні наступи, — Андрій додав гучності, щоб його слова гарантовано досягли доньки, бо пропускати батькові слова повз

вуха — це фірмовий прийом усіх дітей. — Не вірю я у мирні наступи. Так не буває. Мирний наступ — це як мокрий вогонь. — Рута не відгукувалася, і він підвищив голос так, що вийшов майже крик. — Одним словом, сиди у своїй бібліотеці і не контурися.

На цих словах дочка повернулася до кухні.

— А це, татку, до речі, теж не з твого репертуару, а з маминого.

— Іноді й вона говорить розумні речі, — зауважив Андрій.

Рута була вдягнута у теплу куртку, як і годиться у зимовому Києві, а тим більше, коли йдеш на барикади. Голову прикрашала яскрава вовняна шапка у жовто-червоно-зелених кольорах, кольорах литовського прапору. Ця картина неприємно вколола Андрія під серце.

— Не переживай, я поїла і в шапці, — трохи зверхньо посміхнулася Рута, вочевидь, побачивши батькову реакцію.

— Дуже дотепно, — відказав Андрій. — Але цю шапку зніми.

Дочка торкнулася голови, немовби перевіряючи, що батько має на увазі.

— А чого? — здивувалася вона. — Зачотна шапочка.

Андрій суворо зсунув брови, показуючи, що не збирається жартувати.

— Вона занадто помітна. Солдати завжди стріляють у тих, хто помітний. Так цілити простіше.

— Цілити? Тіпун тобі на язик, — махнула на нього рукою дочка.

— Я знаю, що кажу, — Андрій зберігав серйозність. — Я це в Литві на власні очі бачив. Пам'ятаєш, розповідав про дівчину у Вільнюсі, що її застрелили?

Рута скривила губки, як завжди, коли йшлося про щось набридливе:

— Ну звісно, ти цю історію стільки разів...

— Тим більше, — перервав Андрій. — У неї шапка була точно, як твоя. Жовто-зелено-червона. У кольорах литовського прапора. Так що давай, знімай від гріха.

Дочка дивилася на нього, немовби не добирала сенсу слів або показово ігнорувала їх. Довелося підводитися зі стільця. Андрій зробив крок і зняв із доньчиної голови предмет суперечки. Рута одразу м'яким, але владним рухом забрала шапку собі.

— Тату, не будь таким нудним. Я ж не у першій лінії.

— Руто, там стріляють, — Андрій дивився на неї впритул, намагаючись поглядом взяти під контроль, як це завжди роблять

батьки з дітьми. Але те, що вдається у сім років, не працює у двадцять.

— Куля — дура, — продовжував говорити він попри своє психологічне фіаско.— Особливо коли дурень ще й той, хто стріляє.

Ці слова, мабуть, таки досягли мети, тому що дочка демонстративно запхала шапку до кишені куртки.

— Ну добре. Домовилися, — сказала вона дещо поблажливо, немовби сама мала справу з дитиною. — Цьом.

Він поцілував її у щоку та, коли виходила з кухні, непомітно перехрестив. Тоді сів за стіл і повернувся до кави. А тому не побачив, що у передпокої біля дзеркала дочка видобула яскраву шапку з кишені та натягнула на голову, потім поправила чубчик, щоб кокетливо визирав із-під вовни, і відкрила вхідні двері.

— Па! — гукнула вона до кухні.

— Па-па! Будь обережною! — у відповідь закликав Андрій.

Щоразу, коли вона їздила на Майдан, у нього серце було не на місці. Ще коли все тільки починалося, коли попід стелою Незалежності збиралися студенти, вона вже була там. Іноді навіть лишалася ночувати попри сварки та істерики, які обов'язково влаштовувала мати. А в ніч, коли міліція несподівано і жорстоко розігнала мирних протестувальників, поранивши та скалічивши десятки людей, Рута якраз пішла додому, буквально за годину до подій. Дивлячись на фото закривавлених студентів та викладачів у Фейсбуці, Андрій навіть думати боявся, що серед них запросто могла би опинитися і його дочка. Звісно, теперішня її робота в бібліотеці — це зовсім не те, що підставляння спини під міліцейські кийки або перекидання коктейлями Молотова з «беркутами» біля Кабміну. Але насправді дівчата цього й не роблять, максимум — вони носять на передову бутерброди та каву. І слава Богу, до речі, що вона дівчинка, бо не дай Бог був би хлопець, то обов'язково поліз би на передову. А так — перебирає книжки в Українському домі, у теплі та під захистом стін. Хоча хлопець — то інше. Хлопець сам собі ради дасть, за нього не так страшно.

«Ну це вже не з твого репертуару, а з репертуару дружини», — знуцально зарипів внутрішній голос у голові. Тьху ти!

Телевізор продовжував показувати Майдан, але Андрій уже третій місяць спостерігав барикади в натурі, тож, попиваючи каву, лише іноді кидав оком на екран, щоб не вийшло, як одинадцятого грудня, коли він просто проспав нічний штурм, за що в душі картав себе невпинно.

Тоді, щоправда, все закінчилося добре, менти відступили, але совість — субстанція безжальна, її не заспокоїти такими банальностями.

Допивши каву, Андрій почав збиратися до офісу. Рекламна агенція, якою він керував, зараз не була перевантажена роботою, і це зрозуміло в умовах політичної невизначеності. Але лютий — місяць критичний, у березні починається підготовка літніх компаній — напої, морозиво та відпочинок, і якщо до того моменту в країні нічого не зміниться, фінанси заспівають романси. З іншого боку, невелика кількість роботи зараз давала можливість, як влучно зауважила Рута, працювати у дві зміни — на Майдані та в офісі.

Андрій з ретельністю художника обрав краватку, пов'язав і подивився на себе у дзеркало — все до ладу, саме так має виглядати бос у рекламному бізнесі. Звісно, арт-директор чи крійтор може дозволити собі нечесану бороду, а задача керівника — всім своїм виглядом демонструвати, що гроші клієнта у надійних руках.

Довге пальто — не дуже тепле, але традиційний маршрут бізнесмена з домашньої канапи через сидіння машини до офісного стільця — так звані три крісла — вимагав швидше не теплоти, а статусу. Тим більше, що їхати недалеко.

На виході Андрій ще раз глянув у дзеркало і побачив там статечного, стильного, але без джэнджикуватості, впевненого у собі чоловіка за сорок, із прихопленими сивиною скронями та чорними вусами, в яких уже проглядалося декілька білих волосинок — що поробиш, рекламний бізнес вимагає великих нервових вкладень.

Шлях до офісу не забрав багато часу, дороги зранку були більш-менш вільними. Цей феномен вражав усіх водіїв: як це так, перекрито Хрещатик та Грушевського, дві основні артерії старої частини міста, а корків немає? «Може, варто закрити ці вулиці назавжди? Може, добре, що Урядовий квартал відгороджують бетонними блоками? Зачинити на замок, і хай влада там, всередині, живе як хоче. Без них краще», — напівжартома-напівсерйозно казали люди.

На Подолі, де знаходився офіс Андрієвої компанії, було спокійно. Люди йшли тротуарами у своїх справах, машини виконували правила дорожнього руху — якщо не знати, що за десять кварталів літають пляшки із запальною сумішшю, то й не здогадаєшся — хіба що жовто-блакитні стрічки та наклейки на авто виказували соціальну напругу. Адже коли революціонери використовують національні символи як

особливий знак, значить країна бореться проти окупації. Дзеркальця Андрієвого джипа теж були прикрашені жовто-блакитними чохлами — хоча інтернет повідомляв про пошкодження та навіть спалення машин АвтоМайдану, мобільної частини революції, люди не знімали національної символіки. Українці за кілька місяців припинили боятися влади, бандитів і міліції, немовби в них прокинувся козацький дух героїчних предків.

Офіс зустрів робочою атмосферою — вільний графік, що його оголосив Андрій, даючи змогу персоналу теж ходити на Майдан, не розхолодив людей. Адже робота біля комп'ютера дозволяє робити справу, бути учасником інформаційної боротьби у соцмережах і водночас залишатися готовим за першим сигналом бігти на барикади. А можливо, Андрій просто переоцінював завзяття своїх працівників, адже три місяці вуличних акцій втомлять кого завгодно і після них навіть авральна офісна робота може видатися раєм, особливо враховуючи, що рекламникам до авралів не звикати.

Робота керівника — це більше контроль, ніж творчість. Тому мистецька натура і художня освіта Андрія не мали можливості розгорнутися на повну котушку. Але з іншого боку, він спостерігав за роботою персоналу і дивувався: як вони можуть експлуатувати свої творчі сили у такому режимі? Бо одне діло — малювати те, що подобається і тоді, коли подобається, інше — робити двадцять варіантів того самого зображення, іноді не найвищої художньої цінності, бо саме такі зазвичай обирає замовник, а він платить гроші. Одна справа — вигадати якийсь красивий хід чи слоган, інша — народити тридцять три ідеї і переконувати замовника, що вони мають спрацювати. Подумки ставлячи себе на місце підлеглих, Андрій розумів, що не впорався би зі щоденним гвалтом власного таланту. Недарма неврози та істерики — професійні захворювання професіоналів креативних ринків, а спиртне та легкі, а іноді зовсім не легкі наркотики — найрозповсюдженіші ліки проти них. Утім директор має щасливу можливість порозмовлявши з кріейторами та дизайнерами, відпочити у бухгалтерії, обговорюючи бюджет і кошторис, які після густої творчої божевільні здаються прозорими і ясними, неначе кришталь, навіть враховуючи те, що українські бухгалтери теж схильні до істерик — а як інакше за такої податкової системи? Ну а якщо додати до цього домашні істерики дружини з будь-

якого приводу, то доля бізнесмена-рекламщика зовсім не видається солодкою. «Зате стаєш філософом», — заспокоював себе Андрій у хвилини розпачу.

— Андрію Віталійовичу! Ми не можемо не платити податки! — з порогу зустріла його фінансова директорка, пишна сорокалітка із надтріснутим нервовим сопрано.

— Не зрозумів, — закліпав Андрій. — Що значить — не платити? Хто сказав «не платити»?

— Вони! — вказала директорка, вказуючи звинувачувальним жестом на екран монітора. — Кажуть, що це економічний спротив режиму. Жодної копійки Януковичу! — голос її затремтів. — А я вважаю, що хоч це і правильно, але наступна влада навряд чи пробачить нам недоїмку, навіть якщо ми будемо скандувати «Банду геть!»

— Наступна влада, — скептично повторив Андрій. — Нам би цю для початку скинути.

Директорка махнула рукою:

— А якщо не скинемо, то ця точно не пробачить. То ми платимо?

— Ну звісно, — знизав плечима Андрій.

— Під вашу відповідальність! — продекларувала жінка і схилилася над клавіатурою.

Остання фраза прозвучала дещо дивно. Адже про відповідальність говорять тоді, коли порушують закон, а не тоді, коли його дотримуються. І лише усамітнівшись у кабінеті з написом «Директор. Андрій Віталійович Литвин», він зрозумів, що, говорячи про відповідальність, фінансистка мала на увазі власні докори сумління, бо у закликах бойкотувати податки була чітка та зрозуміла ідея — організація фінансового страйку, яку вона в душі поділяла. А після цієї розмови можна було сховатися за слова шефа — і перед собою, і перед друзями у соцмережах. Мовляв, сама я підтримую, але начальник не дозволив. А він би, може, й дозволив би, якби все по-людськи пояснити... От уже ці психологічні ігри, хай їм грець!

За діловими дзвониками час летів непомітно. Коли у двері зазирнула арт-директорка Оксана, була вже обідня пора.

— Подивитися остаточний варіант? — запитала вона.

Йшлося про рекламний ролик ліків, який замовник ніяк не хотів затверджувати. Кількість віскі, випитого під час його обговорення, вже

вимірювалася літрами.

— А хіба я можу відмовитися? — посміхнувся Андрій.

— Без шансів, — запевнила Оксана і повела його до комп'ютера, за яким працював Антон, найкращий та найспокійніший із дизайнерів. Він міг десять разів переробити один і той самий матеріал, навіть не матюкнувшись.

— Подивіться, бо в мене вже очі замилилися. Добро від зла не відрізняю, — Оксана була схильна до філософських сентенцій.

— Та хто його зараз відрізняє, — розвів руками Андрій. — Вмикай.

На екрані застрибали пігулки, розчиняючись у воді та проскакуючи у горло пацієнта, виконане у кислотно-червоних кольорах.

Андрій скептично гмикнув:

— Мені здається, попередній варіант був кращим.

— Так його замовник забанив, ви ж знаєте. Кажуть, занадто абстрактний.

— Для замовника ідеальний ролик — це коли дві хвилини всі говорять, що його таблетки найкращі, — зауважив Андрій.

Оксана тяжко зітхнула:

— Життя складається з компромісів.

Андрій здивовано звів брови:

— Звідки у такої молоді дівчини стільки філософської гіркоти?

— Вона з хлопцем посварилася, — пояснив зазвичай мовчазний Антон.

— Судячи з налаштування на компроміс, це ненадовго, — попри значну різницю у віці Андрій намагався підтримувати неформальні стосунки з підлеглими.

Оксана зітхнула ще глибше:

— Але іміджеві втрати!

Вона була типовою представницею свого покоління і розривалася між нав'язаними сучасним інфопростором феміністичними стандартами та традиційними біологічними викликами.

— Оксаночко, — Андрій дружньо поклав руку дівчині на плече.

— Імідж треба знімати на ніч разом із білизною.

Згадка про білизну мала на меті піддражнити дівчину. Він любив спостерігати за тим, як напускний цинізм бореться із природною сором'язливістю. Дизайнер теж зауважив цю боротьбу, тому що

піднявши очі, взявся спостерігати за начальницею. Вона зашарілася і вже відкрила рот, щоб віджартуватися, але не знайшла слів.

— Ну добре, — підсумував Андрій. — Хай їдять, що замовляли. Посилай як є, а там буде видно. — він подивився на годинник. — Я на Майдан. Коли що — на телефоні, звісно, якщо зв'язок не відімкнуть.

У своєму описі України XVII сторіччя француз Гійом де Боплан зазначав: «козаки повстають кожні сім років». З тих часів у нас нічого не змінилося — хіба перерви між повстаннями стали трохи більшими.

Рівно за дев'ять років після Помаранчевої революції центральна площа Києва знову перетворилася на революційний табір — адже Радянський Союз, а тепер Росія, не хотів відпускати від себе одну з найдавніших колоній, що за триста років перетворилася на своєрідне альтерного метрополії. Бо й саму свою назву — Росія, Русь — імперія позичила у Києва, свою мову скопіювала з церковної мови українців, свою історію переписала з наших книжок, ну а головне — торговий шлях до Європи, про який мріяв іще імператор Пьотр, — проклала через українські степи.

Коли людина марить, що вона є іншою людиною, її закривають у божевільні. А коли ціла країна ототожнює себе з чужою історією — на божевільню перетворюється вона сама.

Втім, божевільні мають одну перевагу перед здоровими — вони не заморюються божеволіти. Саме тому один раз отримавши відкоша при розвалі Союзу у дев'яносто першому, а вдруге — на Майдані у дві тисячі четвертому, Москва знову спробувала підкорити Україну у традиційний спосіб — підкуповуючи гетьманів і полковників, розводячи брехні, сіючи чутки та ховаючись за спинами людей у рясах. І їй це майже вдалося. Але тупий президент Янукович крутонув кермо занадто різко — і приспані було люди знову прокинулися та вийшли на Майдан.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ